

РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ

доц. Ілляшенко Т.О., студентка Петренко В.В.

Фінансово-економічна криза привела до визначення соціальної сфери як пріоритетної в роботі органів місцевого самоврядування. Витрати районного бюджету, спрямовані на соціальну сферу, складають найбільш питому вагу у структурі бюджетних витрат. Тому в Україні на даний момент гостро стоїть питання про регулювання соціального захисту населення країни.

Соціальна політика Уряду у середньостроковій перспективі головним чином будуватиметься по напрямках: забезпечення ефективної зайнятості населення, підвищення якості і конкурентності робочої сили, вдосконалення системи адресної допомоги найбільш вразливим верствам населення, забезпечення гарантованості та своєчасності виплати заробітних плат, пенсій, стипендій, допомог та інших соціальних виплат.

Нині соціальний захист в Україні має такі складові частини: 1. Соціальне страхування — захист громадян від соціальних ризиків, що впливають на їх працездатність: хвороба, каліцтво, старість, та інші випадки, передбачені законом. 2. Соціальна допомога — різні види соціальних виплат, дотацій, пільг, субсидій, що надаються особам, які потребують соціального захисту. 3. Соціальна справедливість (соціальна солідарність) — компенсація впливу непередбачуваних негативних явищ, таких як техногенні катастрофи чи природні стихійні лиха.

До інструментів кількісного управління процесами реалізації державної соціальної політики, обґрунтування необхідних джерел доходів і соціальних видатків належить складання соціального бюджету. Він показує обсяги коштів, які держава витрачає на пенсії, охорону здоров'я, а також на всю систему соціального захисту, що є відправною точкою для аналізу рентабельності національної системи соціального захисту, і забезпечує системний підхід до прогнозування соціальних витрат та їхнє фінансування, оперативне реагування на зміни в законодавстві.

На жаль, практика засвідчила, що реалізація соціальної політики в Україні не завжди забезпечувала можливості для дотримання державою своїх зобов'язань. Зрозуміло, за умови системної економічної кризи соціальна політика не може бути повноцінною, адже для реалізації соціальних програм потрібні значні ресурси. У цей період функції держави зводяться до

забезпечення мінімального соціального захисту найбільш нужденним верствам населення.

Дедалі частіше управління праці та соціального захисту населення сьогодні зазнає ударів з боку контролюючих органів, судів та прокуратури. Основними причинами цього є, по-перше, незабезпечення у повному обсязі фінансовими ресурсами низки державних програм та соціальних зобов'язань, по-друге, юридична невизначеність відповідальності керівних органів соціального захисту усіх рівнів за невиконання діючого законодавства. Крім того, постійна передача управлінням праці та соціального захисту населення функцій, які мали би виконувати інші установи, породжує сукупність питань, котрі ефективно не вирішуються на протязі тривалого часу. Це призвело до протестної поведінки чималої кількості громадян, які змушені звертатися до судів заради захисту своїх прав. Позивачі на підставі відповідних рішень Конституційного Суду вимагають від управління повернути їм кошти по пільгах та допомозі в розмірах, передбачених законодавством.

Нині в Україні чітко визначилися осередки бідності. Так, багатодітні сім'ї, сім'ї, які мають малих дітей, громадяни з низьким рівнем освіти, особи похилого віку (насамперед старші 70 років), а також домогосподарства, голови яких є безробітними, мають вищий рівень бідності, ніж решта населення. Крім того, регіональні відмінності за рівнем бідності є досить значними в межах України. Навіть в умовах сучасної економічної кризи вдосконалення програм соціального захисту в Україні може сприяти прискоренню зниження рівня бідності за одночасного зменшення витрат на соціальні програми. Уряд України обізнаний з необхідністю реформування програм соціального захисту - що потребує проведення додаткового аналізу, вдосконалення планування механізмів управління і підвищення його ефективності.

Наявність дієвої, ефективної системи соціального захисту - це свідчення рівня розвитку держави, його відповідність вимогам часу.